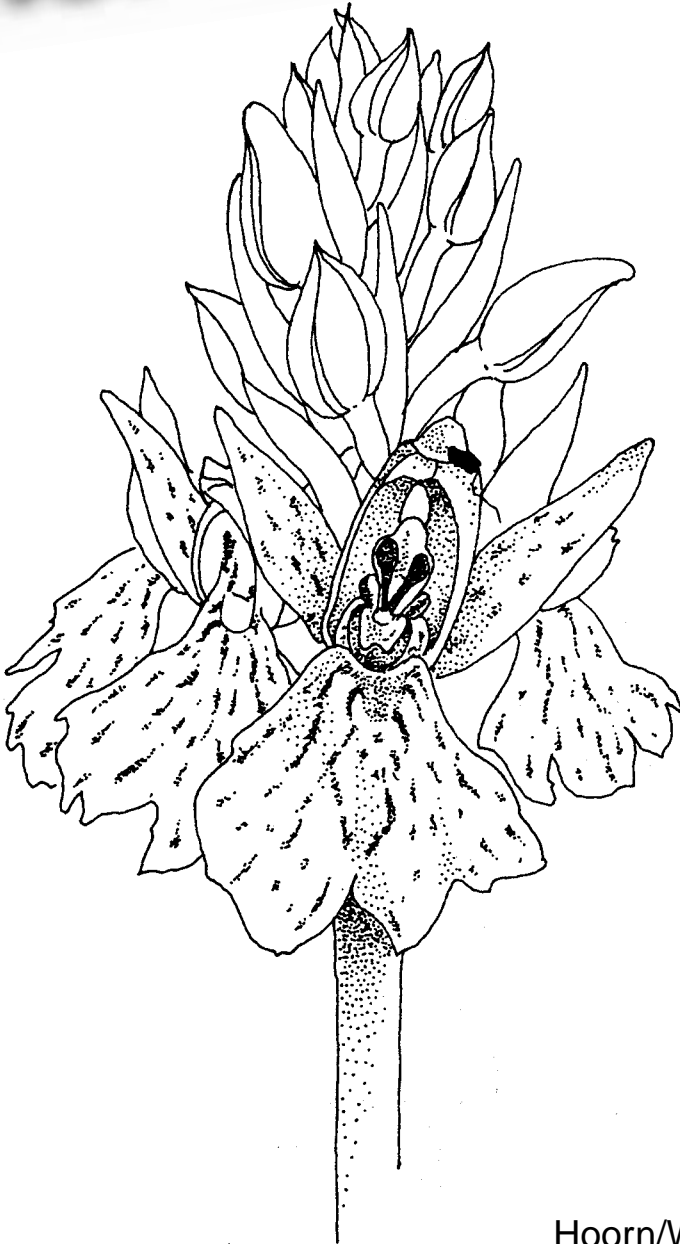

Het Hoornblad

nr. 28 zomer 2000

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij 7 september 2000:

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

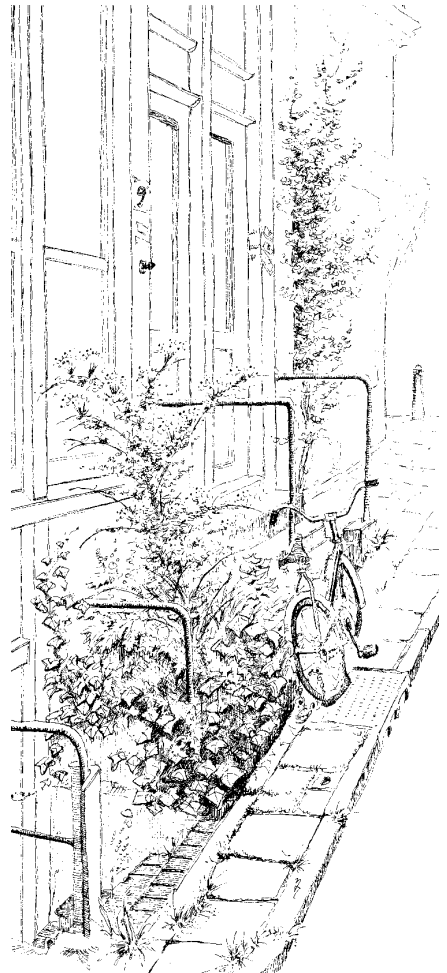
e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of hoorn@knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn

INHOUD VAN HET HOORNBLAD NR. 28

- blz. 3 Activiteitenprogramma
4-5 Toelichting
6 Van het bestuur
7-8 Polder Zeevang
9 Muizenvangweekend
10 Vlinderwerkgroep
11 Boeiende poppenkast
12-13 Weidevogels bijna kansloos
14 Pinksterkamp 9-12 juni
15 Zomerkamp 11-14 augustus
16-17 Zeegatwandeling
18 Landje van Naber
19 Cursussen Landschapsbeheer
20 Verslag excursie AW-duinen
21 Plantenwerkgroep
22-23 Laatste zaad=kostbaar zaad
24-25 Verslag vogelcursus
26 Vogelwerkgroep
27 Vermeldenswaard
28 NME in West-Friesland
KNNV-cursussen
29 De Hoornbloem
30 Waarnemingen
31 Info nieuwe leden

Activiteitenprogramma

JULI

- zaterdag 8 Excursie Fort Spijkerboor, zie toelichting.
de week van 12 t/m 15 Werkweek Landje van Naber, zie blz. 18
zondag 16 Vlinderwerkgroep, zie blz. 10
maandag 17 Discussieavond Zeevang, zie blz. 8
zondag 23 Per fiets op zoek naar de Kemphanen, zie toelichting.

AUGUSTUS

- weekend 11 t/m 14 Zomerkamp Lauwersmeer, zie blz. 15
zaterdag 19 Wandelexcursie Wieringen, zie toelichting.
zondag 20 Vlinderwerkgroep, zie blz. 10
zondag 27 Vlinderwerkgroep, zie blz. 10

Rode Kelkzwam

SEPTEMBER (GROENE MAAND)

- zondag 3 Vlinderwerkgroep, zie blz. 10
donderdag 7 Plantenwerkgroep, zie blz. 21
zaterdag 9 Hybieën, zie toelichting
zondag 10 Vlinderwerkgroep, zie blz. 10
dinsdag 12 Vogelwerkgroep, zie blz. 26
zaterdag 16 Wandelexcursie omgeving Camperduin, zie toelichting.
dinsdag 19 Lezing paddestoelen, zie toelichting
weekend 22 t/m 24 Muizenvangen, zie blz. 9
zaterdag 24 Zeegatwandeling, zie toelichting en blz. 16/17

OKTOBER

- zaterdag 7 Vogeltrek bij de Nek, zie toelichting.
zaterdag 14 Gewestelijke studiedag Landschap.

Toelichting activiteitenprogramma

De meeste excursies starten bij de kleine P op het Dampten even voorbij de begraafplaats, waar u gratis kun parkeren. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het ca. 8 minuten lopen. Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

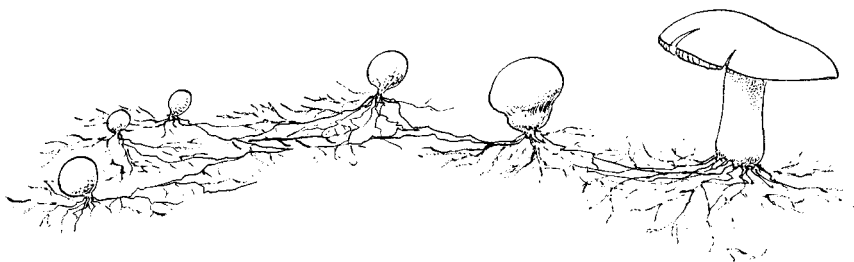
De lezingen worden gehouden in de oefenzaal van de Hoornse Harmonie, Achterstraat 23 te Hoorn. Zaal open om 19:30 uur.

Zaterdag 8 juli: Spijkerboor ligt 1,5 km onder de Rijk (Z-W Beemster) aan het N-H kanaal. Het fort waar we gaan kijken is een van de 42 verdedigingswerken (1880-1914) van de stelling van Amsterdam. We lopen er rond in de geschutskoepel en bekijken de gerestaureerde wandschilderingen en rond het fort de flora die doordat de forten bedekt zijn met o.a kalkrijk duinzand varieert. Bovendien is er een overgang is van hoger naar lager, droog naar natter en voedselarm naar voedselrijk en dit levert aan die variatie ook nog een extra bijdrage. Inlichtingen Wil Liefting, tel. (0299) 690212. Parkeerplaats Dampten 8:45 uur, terug 12:30 uur.

Zondag 23 juli: Per fiets gaan we vanaf begin Westerdijk richting de Zeevang en gaan op zoek naar Kemphanen en wat dies meer zij onder leiding van Theo Konijn. We starten dus begin Westerdijk om 9:00 uur en zijn ongeveer om 13:00 uur terug. Voor verdere informatie Theo Konijn, tel. (0299) 404135.

Zaterdag 19 augustus: Wandelexcursie Wieringen Westerland-Oosterland. Het is de bedoeling om per auto af te reizen naar den Oever en per bus (strippenkaarten) naar de andere kant te rijden. De wandeling gaat dan van Westerland naar Oosterland en Den Oever. We lopen een stukje langs het Amstelmeer. Op onze wandeltocht zien we waarschijnlijk o.a. Zwarte sterns en Lepelaars. Vertrek 8:45 uur Parkeerplaats Dampten en ongeveer 13:30 uur terug. Voor inlichtingen Resi Zabel, tel. (0229) 230524.

Zaterdag 9 september: we gaan van 14:00 tot 16:00 uur weer in de sloten van ons "Landje van Naber" vissen. Welke dieren zullen wij dit jaar aantreffen? Zijn het allemaal dezelfde als vorig jaar of vangen we toch weer nieuwe

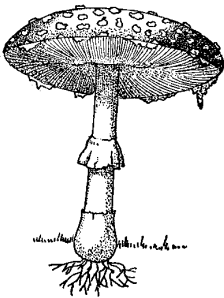
soorten? Het blijft vissen.

De resultaten van deze vangdag worden natuurlijk opgenomen bij de inventarisaties die ook dit jaar plaats vinden. Elke vangst is een waardevolle vangst. We hebben ons zelf wel één doel gesteld dit jaar. We willen graag weten welke soort groene kikker er in de sloten zwemt en daarvoor zullen we er toch echt één moeten vangen. Zal ons dat lukken of niet. Wilt u het weten dan moet u toch echt even komen helpen/kijken op 9 september. Info bij Jan-Pieter de Krijger, tel. (0229) 239724.

Zaterdag 16 september: Wandelexcursie Camperduin-de Kerf. Door de duinen en langs het strand lopen we van Camperduin naar de Kerf en vangen zo gezegd "twee vliegen in één klap". We bekijken de stand van zaken bij de Kerf en zien trekvogels in de duinen, langs het strand en in de Putten. 8:45 uur Parkeerplaats Dampden en ongeveer 13:30 uur terug. Inlichtingen Ko van Gent, tel. (0229) 245885.

Zondag 24 september: Zeegatwandeling in het kader van Groene Maand september. Start 13:30 uur bij café-restaurant De Waterpoort te Schardam. Duur ca. 2½ uur. Info Jan Marbus, tel. (0229) 230419. Zie ook blz. 16-17.

Zaterdag 7 oktober: Deze morgen gaan we ons bezighouden met vogeltrek. We stellen de kijkers op bij de Nek te Schellinkhout en ook lopen we het bekende rondje door de graslanden. Vertrek parkeerplaats Dampden 8:45 uur. Inlichtingen Dick Jong, tel. (0229) 245543.

Dinsdag 19 september: Herfsttijd is paddenstoelentijd. Bovendien nog het Vliegenzwammenproject van de KNNV. Het kan dus niet missen: vanavond een lezing over paddenstoelen. Helaas is door ziekte de spreker nog niet gecontracteerd, maar jullie kunnen er zeker van zijn, dat we een interessante paddenstoelenavond tegemoet kunnen zien.

Gevonden voorwerpen:
Sinds 23 maart ligt bij De Hoornbloem
een sleuteltje ABUS 0211- Wie mist dit?

Van achter de Bestuurstafel

Het bestuur is sinds het vorige Hoornblad maar een keer bij elkaar gekomen en wel op 20 april. We hebben het op die vergadering voornamelijk gehad over de uitspraak van de rechtbank over het wel of niet ontvankelijk zijn van onze afdeling en "Ruimte voor Water".

GEDING

De Arrondissementsrechtbank te Haarlem heeft in het geding tussen onze afdeling en het Waterschap de Waterlanden beslist dat onze afdeling ontvankelijk is om beroep aan te tekenen tegen voorgenomen activiteiten (dempen van sloten) in de Beemster.

De uitspraak houdt ook in dat we voor andere gebieden (zoals de Zeevang) ontvankelijk zijn indien: *we er leden hebben, we er activiteiten uitvoeren en, er geen andere KNNV afdeling actief is.*

Het Waterschap heeft de mogelijkheid om tegen deze uitspraak in beroep te gaan.

Het is mij op dit moment niet bekend wat ze hebben gedaan. We hebben het Waterschap inmiddels verzocht het griffierecht terug te storten en de niet ontvankelijk verklaarde bezwaarschriften alsnog af te handelen. Men heeft inmiddels te kennen gegeven dat de griffierechten zullen worden betaald, maar dat de oude zaken niet zullen worden heropend. Dit standpunt wordt door ons niet gedeeld, we zullen u op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen.

WATER

"Ruimte voor Water" dit is op dit moment een hot item in het Watermanagement van Nederland (onze eigen prins bemoeit zich er hoogst persoonlijk mee).

Door:

- het zakken van de bodem,
- het stijgen van de zeespiegel,
- het toenemen van de temperatuur en de hoeveelheid neerslag (?),
- en het steeds meer verharderen (meer huizen en wegen etc.) van ons land moeten we iets doen om op de lange termijn droge voeten te houden.

In het vorige Hoornblad heeft u kunnen lezen wat het Hoogheemraadschap voor ideeën heeft ("**Levende Berging**") om dit de baas te kunnen. Daarnaast heeft het Waterschap de Waterlanden op eigen initiatief een alternatief plan laten opstellen: "**De Zeevangse Kogge**". Hierin is een studie gemaakt van het buitendijks creëren van berging en het aanleggen van natuur- en recreatiegebieden. Als derde is de Provincie Noord-Holland bezig om het rapport "**Ruimte voor Water**" op te stellen.

Het bestuur heeft zich over deze (moeilijke) problematiek gebogen en is tot de slotsom gekomen dat het aantasten van de huidige natuur en het bestaande

landschap niet de eerste oplossing voor het probleem moet zijn. Levende Berging is geen duurzame oplossing. Een gebied met een eigen Natuur- en Cultuurhistorische waarde wordt hiermee vernietigd. Daarnaast is de Zeevang aangewezen als "Belvédère gebied" en staat het op de nominatie om aangewezen te worden als Important Bird Area.

Het maken van berging in het huidige Markermeer lijkt wat onlogisch want het Markermeer is één grote waterberging (voor o.a. drinkwater) waar dan weer een deel van wordt afgehaald.

Het probleem zal in eerste instantie aan de bron moeten worden aangepakt. Tot zover het verslag over de bestuursactiviteiten.

RECTIFICATIE:

In het vorige Hoornblad is in het artikel van Marc Bosch over het Project IJsvogel (blz. 23) gemeld dat het plan ter sprake zou komen in een overleg van de KNNV met de gemeente. Dit overleg zou over het "**Landje van Naber**" gaan en is, omdat het nog niet bekend is wat de gemeente met het landje wil, nooit gehouden.

Inmiddels was op 19 juni een gesprek tussen gemeente Hoorn, Landschaps-beheer NH, SBB en KNNV-afd. Hoorn/West-Friesland over de toekomstige bestemming, beheer en eigendom van het "**Landje van Naber**".

Egbert Baars

Polder Zeevang 1

Zoals u wellicht weet is onze afdeling bijzonder actief in de polder Zeevang. Het is een zeer fraai veenweidegebied en voorziet heel veel weidevogels van voedsel en rust en een parkeerplaats alvorens door te vliegen naar hun overwintergebieden. Het uitzicht wat je van de weg hebt op de weiden is toch echt wel spectaculair, want het waterpeil staat bijna gelijk aan de landerijen.

WATERBEHEERSING

Nu had het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland in 1994 een landinrichtingscommissie ingesteld met de opdracht om een herinrichtingsplan te maken voor dit gebied, teneinde tot een goede waterbeheersing te komen. De afwatering in deze polder is problematisch, omdat er veel onderbemaling is.

Onderbemaling is, dat agrariërs vergunning krijgen van het waterschap om een eigen waterpeil te realiseren in hun gebied. Uiteraard ligt dat peil vele centimeters lager dan het polderpeil. De reden is, dat men drogere grond wil voor vee en/of materiaal, of dat er een bepaald product geteeld moet worden.

Maar, een veenweidegebied is bijzonder drassig. En dat hebben de weidevogels in de loop der eeuwen ook ontdekt en daar voelen ze zich thuis. Daardoor heeft dit gebied een zo bijzondere structuur en werd het uitgeroepen tot "Belvédère-

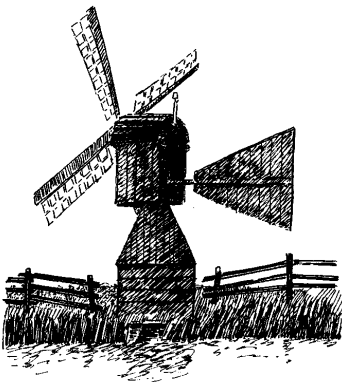
gebied". Het staat ook op de lijst als weidevogelgebied en het staat bovendien genomineerd als IBA-gebied (= International Bird Area). Al met al voor de natuur een project van de eerste orde. De hoofdfunctie van het gebied is natuur en de nevenfunctie is landbouw. Dat betekent, dat in eerste instantie aan de natuur gedacht dient te worden.

Toch weer even een woordverklaring geven. Belvédère-gebied. Wat is dat nu weer? Wel, daar hebben we in de Beemster ook mee te maken. De **Nota Belvédère** is een beleidsnota van de ministeries VROM en LNV, gedateerd 11-6-1999 en gaat over de relatie **cultuurhistorie en ruimtelijke ordening**. **In deze nota wil men dat de cultuurhistorische identiteit sterker richtinggevend wordt voor de inrichting van die ruimte in Nederland.**

Met andere woorden: we moeten voorzichtig omgaan met ons land, zoals dat door onze voorouders werd ingericht. In deze nota zijn gebieden aangewezen van een bijzonder hoge cultuurhistorische waarde, zoals de plaatsing op de Werelderfgoedlijst van de **UNESCO**. Nu is het gebied Zeevang ook een "Belvédère-gebied". Dat heeft natuurlijk consequenties. En dat weet men.

Dus de landinrichtingscommissie dient heel voorzichtig te manoeuvreren. Zij hebben daarom een plan opgesteld met een viertal modellen. Deze geven aan hoe, naar haar idee, dit gebied er uit zal kunnen zien. Elk met als achtergrond te zorgen voor een goed waterbeheersingssysteem, zowel voor natuur als voor de landbouw.

Gezien het feit, dat de natuur niet zonder natuurbeheerder kan (en dat is praktisch altijd een agrariër), moet dus ook de boer een plaats gegeven worden in dat gebied. En zoals eerder gezegd deze wil vaak peilverlaging (ook wordt wel eens om verkaveling gevraagd), om zijn landerijen goed te kunnen bereiken. Dus dan komen we altijd tegengestelde belangen tegen.

Zaans Weidemolentje

Op 13 en 19 juni zijn er bijeenkomsten geweest voor alle inwoners van het gebied voor voorlichting en discussie. Ben Pronk, als wetlandwacht en ondergetekende zijn daar ook bij geweest. Het bestuur gaat zich buigen over de ontvangen rapporten om de gedachten van de KNNV over dit gebied zo goed mogelijk op papier te krijgen en voor 1 september toe te sturen aan de betreffende commissie.

Graag nodigen wij betrokken KNNV'ers uit om met ons van gedachten te wisselen en zo te komen tot standpuntbepaling. **We houden onze discussieavond op maandag 17 juli. Graag even aanmelden op (0229) 230524.**

M. Kleij, voorzitter.

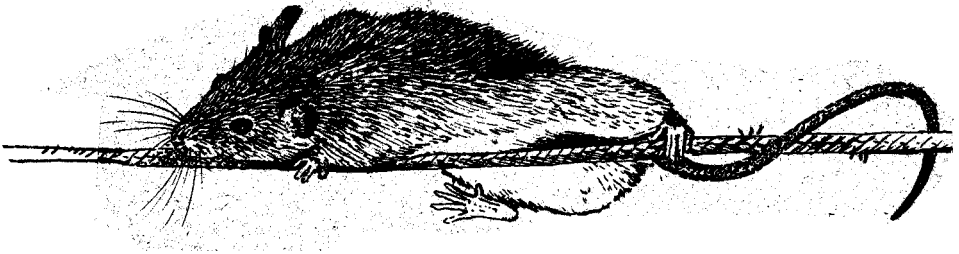
Muizenvangweekend

Muizen wie kent ze niet. Klein, grote oren en almaar piepen. Hoe ze echt heten is meestal de vraag en daar gaan we wat aan doen. Op **22-24 september** organiseert onze afdeling samen met de **NOZOS** een muizeninventarisatie-weekend. Eén van de doelen van het weekend is: Waar moet ik op letten om een muis snel en goed op naam te brengen?

In het weekend worden een aantal terreinen rond Hoorn geïnventariseerd. Deze terreinen zijn "**Suyderbraek**", **Hulk buitendijks**, **Dwaalpark**, **Buitendijk bij Schellinkhout**, de **Neck** en natuurlijk ons eigen "**Landje van Naber**".

Hoe zal het weekend er in grote lijnen uit gaan zien?

Op **vrijdag 22 september** verzamelen wij ons in het onderkomen voor de komende dagen en die avond gaan we het veld in om de life-traps, die al in het veld staan opgesteld, op scherp te zetten. **Zaterdag 23 september** gaan we 's morgens in groepen uiteen om de vallen te controleren en eventuele vangsten op naam te brengen. Dit herhalen wij 's avonds weer en zondag ochtend gaan we voor de derde maal de vallen langs en halen ze dan ook meteen weg.

Het terrein van "**Suyderbraek**" zal dit weekend als uitvalsbasis gebruikt worden en daar zullen we ook de nacht door brengen. Slaapzak en matrasje moeten zelf worden geregeld want het is natuurlijk het leukste als men blijft slapen, ook al staat het eigen bed om de hoek te lonken.

De kosten voor dit hele weekend zullen rond de f40,- liggen. Is een heel weekend te lang dan is 1 dag natuurlijk ook mogelijk en dan zijn de kosten ongeveer f25,-.

Opgeven voor 11 september bij Jan-Pieter de Krijger Tel: (0229) 239724

Vlinderwerkgroep

De beste vlindermaanden moeten nog komen, maar we hebben in mei al een mooie tijd gehad met warm weer. In deze maand zijn dan ook veel vlinders gezien. De vlinderwerkgroep heeft op **14 mei** een excursie gehad in de omgeving van Venhuizen. Twee groepjes hebben een rondje gelopen. In dat rondje kwamen we door zeven verschillende kilometerhokjes. Per hokje zijn alle vlinders genoteerd. Dit met het oog op de dagvlinderatlas die volgend jaar verschijnt.

Het resultaat van 7 kilometerhokjes:

- klein- / klein geaderd witje: ongeveer 700 ex
- groot koolwitje: 17 ex
- boomblauwtje: 3 ex
- kleine vos: 1 ex
- dagpauwoog : 2
- landkaartje : 5 ex
- argusvlinder : 34 ex

De volgende excursies zijn gepland op:

- **16 juli,**
- **20 augustus,**
- **27 augustus,**
- **3 september en**
- **10 september.**

We verzamelen op 11.00 uur op het parkeerterreintje aan het Dampten in Hoorn. Het is de bedoeling dat we daaruit op de fiets ergens naar toe gaan om daar te gaan inventariseren. Maar **LET OP**, het gaat alleen door als aan de volgende weersvoorwaarden wordt voldaan:
temperatuur boven 17 graden
(of boven 14 graden met onbewolkt weer)
weinig wind en geen regen.

Tot ziens op een van onze activiteiten.

Coördinator Eric de Vroome, tel. (0229) 571078.

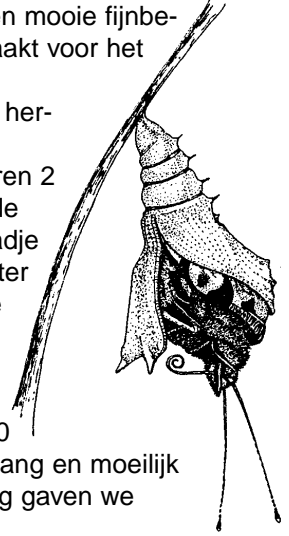
OPROEP

Wil iedereen die ergens, in ons waarnemingengebied, een vlinder ziet deze noteren en later dit jaar, bijvoorbeeld op de lezingen, deze aan mij door geven. Het maakt niet uit om welke soort het gaat, ook koolwitjes zijn welkom. Belangrijk is de datum en de precieze plaats te noteren. Al deze waarnemingen kunnen dan nog in de dagvlinderatlas verwerkt worden.

Boeiende Poppenkast

Al jaren stond hij ergens in een hoekje stoffig te worden: een mooie fijnbe-
gaasde kooi met glazen schuifwand. Deze is speciaal gemaakt voor het
opkweken en bestuderen van insecten.

Vorig jaar besloten we na een opruimactie de kast in ere te her-
stellen. Enkele gevonden poppen mochten in deze ruimte
uitkomen. En dat lukte voortreffelijk: na enkele dagen al waren 2
Roesjes geboren. Ook de rups die we begin september in de
Hop vonden mocht in de kast verder leven (op een Hopblaadje
natuurlijk!). Al spoedig verpopte hij zich en enkele weken later
zagen we een hele mooie Gehakkelde Aurelia. Nog voor de
echte najaarskoude kon deze vrij uit vliegen.

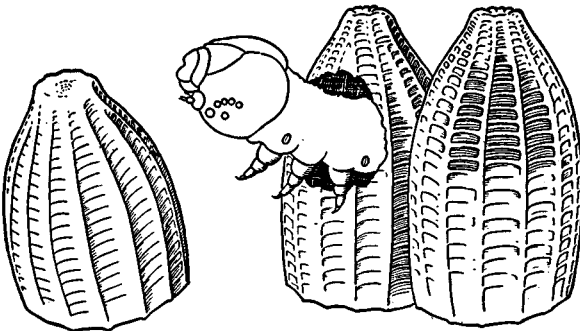
Dit voorjaar zochten we Brandnetelbosjes af.

- 1 juni hadden we succes aan het Dampten: we namen 20
kleine rupsen mee uit een grote partij. Ze waren \pm 2 cm lang en moeilijk
op naam te brengen, vermoedelijk Kleine Vos. Regelmatig gaven we
vers Brandnetelvoer.
- 12 juni hingen er 13 poppen in de kast.
2 verpoppingen waren onvolledig, 2 rupsen waren verdroogd en
1 geparasiteerd.
- 21 juni werden 5 Kleine Vos-imago's geboren en vlogen uit bij zeer warm
weer.
- 22 juni volgden in de loop van de dag de overige 4.

Intussen is de kast alweer bevolkt met \pm 30 kleine rupsjes, afkomstig uit eitjes
op een Eikeblad. 13 juni vonden we dit blaadje en 21 juni kwamen de eitjes uit.
Nog geen idee welk soort vlinder hieruit gaat komen....

Een grote weckfles of andere pot kan ook goed voor dit opkweken dienst doen.
Ventilatie en vocht zijn wel belangrijk. Je leert zo wel iets over rupsen,
poppen/cocons en vlinders. Erg aanbevolen!

Jan en Ina Marbus

Rups van het koolwitje komt uit het ei.

Weidevogels bijna kansloos in agrarisch gebied

Grutto's in Nederland hebben het moeilijk. Na kempfaan en watersnip heeft nu ook de grutto in onze groene weilanden het steeds moeilijker. Op papier en in het veld wordt van alles ondernomen om voor weidevogels overlevingskansen te creëren:

Reservaatgebieden voor weidevogels, het beschermen van de nesten door het plaatsen van stokjes tegen stukmaaien, en mooiland hooiland om voor de jonge weidevogels voedsel terreinen te scheppen. Voorjaar 2000 werd er echter weer zo vroeg en massaal gemaaid in onze polders zodat 80% polderland binnen een week veranderde in een onleefbaar gebied voor weidevogels.

Waren het 30 jaar geleden bijna alle weilanden die een reële kans gaven om een nest met eieren succesvol uit te broeden en kuikens tot wasdom te brengen, nu is daar nog maar een paar procent van over.

Een alarmerend rapport over de grutto's in Friesland geeft aan dat een dramatische gebiedsverkleining heeft plaatsgevonden voor deze weidevogelsoort. Om zich te kunnen voortplanten is haast geen agrarisch gebruikt land meer voorhanden. De weilanden daar zijn nog steeds groen, maar even zo onleefbaar geworden als in onze omgeving. Waterpeil verlaging, meer meststoffen en snel groeiende grassoorten zijn het die van veel agrarische gebieden "weidevogelwoestijnen" hebben gemaakt. Wat rest zijn "weidevogeleilanden".

Agrarisch Natuurverenigen redden wat te redden valt.

Door boeren vergoeding te geven bij het beschermen van een nest wordt geprobeerd het agrarisch intensief bewerkte land voor weidevogels te behouden. Met subsidies uit natuurbescherming gelden wordt dit bekostigd.

In ons waarnemings gebied zijn dit jaar drie agrarisch natuur verenigingen actief met betaalde weidevogelbescherming. De Agrarisch natuurvereniging Waterland, Agrarisch Natuurvereniging West-Friesland en Milieucontact Eilandspolder

Ook dit voorjaar zijn honderden mensen als vrijwilliger actief geweest en hebben zo een paar duizend nesten opgespoord om tegen agrarische werkzaamheden te beschermen. De inspanning die hiervoor geleverd is groot. De goodwill bij boeren voor agrarisch natuur beheer is hier de grootste winst. Het rendement voor de weidevogels nog evenwel niet aangetoond.

Weidevogelreservaten, Natuurmonumenten, Noord-Hollandslandschap, Staatsbosbeheer.

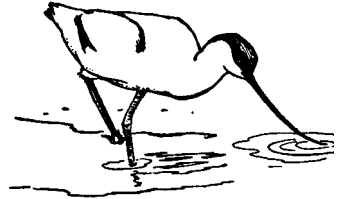
Alarmerende grutto's op hekpalen roepende tureluurs in weilanden eind mei geven aan dat daar nog overleven mogelijk is. Deze roepende weidevogels trof je ook dit voorjaar weer het meest aan in de z.g. weidevogelreservaten beheerd door bovengenoemde natuurorganisaties. Cijfers die door Natuurmonumenten Noord-Hollandslandschap, en Staatsbosbeheer worden vrijgegeven geven aan dat het in deze gebieden ook niet goed gaat. In veel natuureservaten nemen de aantallen weidevogels af.

Uit de cijfers blijkt dat waar boeren het reservaatgebied verlaten het aantal weidevogels

veelal omlaag gaat. Voor weidevogels is agrarisch gebruik blijkbaar een voorwaarde om zich in een gebied te vestigen. Voor goed weidevogelbeheer met inzet van boeren is naar zeggen van de natuurorganisaties niet genoeg subsidie.

Hoe verder

Wat blijft is nog steeds afnemende oppervlaktes agrarisch gebied die geschikt zijn voor weidevogels. Agrarisch natuurverenigingen proberen met zo gunstig mogelijke resultaten in hun jaarverslagen subsidies te verkrijgen. Natuurorganisaties proberen met mooie artikelen in hun kwartaalbladen met de prachtigste foto's aan te geven hoe goed zij wel met de natuur omgaan. Wat is nu de werkelijke kans voor onze weidevogels?

Standpunt KNNV

Onze KNNV vogelwerkgroep zou in samenwerking met het SVN (Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland) en Vogelbescherming Nederland naar de Landelijke en Provinciale overheden die de subsidie gevers zijn, de vaststelling dat het slecht gaat met de weidevogels in onze omgeving kunnen aangeven.

Ben Pronk West 11a 1633 JA Avenhorn tel (0229) 541547

andere landbouwgrond in ha	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming	weidevogel bescherming
100									
		36		300					
			30			25			
45									
	149	65		599					
	522	83		850					
20	100	40	200	50	300				
50		20		200					
100	20	20	15	250	20				
50		35		250					
		25		30	300				
77					230				
	140	80	220	600	200				
Totalen	1113	285	378	495		171			
Totalen hectaren				3628	645			28724	18026
								1563	1563

Tabel met weidevogel informatie samenwerkingsgebied KNNV streek Hooft-West-Friesland 1998. De getallen zijn een benadering van de werkelijke getallen. Gegevens werden o.a. gebruikt van het jaarverslag Weidevogelbescherming Landschapbeheer Noord-Holland 1998. Gegevens openbare gegevens vanaf CBS view

Pinksterkamp 9-12 juni 2000

Dit jaar streken we neer in Millingen, vlak bij Nijmegen.

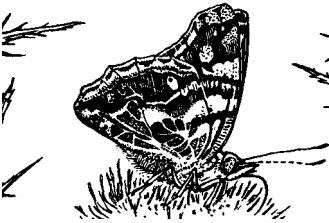
Nu, het pinksterkamp werd dit jaar een écht feestweekend. Het begon al op vrijdagavond - een traktatie bij de koffie van Wil en Piet Mantel omdat ze 40 jaar getrouwd waren!

Zaterdag was een uitstekende dag om de Millingerwaard te voet te verkennen. De Millingerwaard is een stukje rivierenlandschap. Een aantal jaren terug is besloten om dit gebied, dat toen een landbouwgebied was, meer natuurlijk te gaan beheren en het oobos (ooi = rivieroever) weer de ruimte te geven om zich te ontwikkelen. Er grazen nu weer Poolse konikspaanen en Schotse hooglanders. De rivier de Waal zet in dit gedeelte vooral zand af - en dit zand wordt door de westenwind weer opgeblazen tot rivierduinen.

Op onze tocht kwamen we langs een voormalig fabrieksterrein van een steenfabriek. Bij hoog water is dit hooggelegen fabrieksterrein een toevluchtsoord voor dieren. Vlak bij dit terrein hoorden we een vogel die in Nederland niet zo vaak meer te horen is: De Kwartelkoning (Crex crex)! Het geluid dat hij maakt is een vaak urenlang herhaald tweelettergrepig crex-crex (zijn eigen naam dus). De vogel zelf, die zich ophield in hoge vegetatie, hebben we niet gezien.

Vanuit de vogelkijkhut (Het Kijkhuis) hadden we zicht op nestelende Zwarte Sterns - in het water zijn rietmatjes neer gelegd om het broeden te bevorderen. Vlak bij de vogelkijkhut waren Schaatsenrijders en Schrijvertjes te zien op het water. De vondst van een dode libel op de dijk bevestigde dat de libellen die gezien waren grote Keizerslibellen waren.

Na een zonnige dag lopen was het goed eten in de kampeerboerderij - en 's avonds alweer een traktatie omdat Eric de Vroome verjaarde!

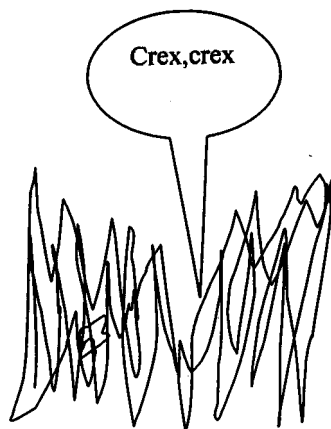

Zondag werd de fietsdag. De veerpont bracht ons vanuit de Millingerwaard op de andere oever van de Waal. Kennis van mede-pinksterkamp-gangers en informatiepanelen brachten ons op de hoogte van het landschap waar we doorheen fietsten. Zo leerden we dat de Gelderse Poort zo heet omdat je, met een beetje verbeeldingskracht, de heuvels

in dit vlakke rivierenlandschap als toegangspoort voor de Rijn kan bekijken. De kaart moest geraadpleegd worden om te zien hoe het nu precies zat en zit met al die oude en nieuwe lopen van de Rijn. Het gemaal Oude Rijn bij Pannerden was in 1833 gebouwd om de polders Herwen, Aerdt en Pannerden te ontwateren - in die polders bleef te veel kwelwater staan nadat de afwatering via de Rijn in de achttiende eeuw ongedaan was gemaakt door menselijk ingrijpen. Het binnenstromende water via de Rijn werd toen nl. in tweeën gesplitst: Een gedeelte naar de Waal en een gedeelte via het Pannerdensch kanaal naar de IJssel. De mensen met een scherpe blik ontdekten deze zondag Oeverzwaluwen bij

kleiafgravingen. De zwarte rupsen op de brandnetels waren van de Dagpauwoog. De Distelvlinder was ook een leuke waarneming. Ook deze avond was het weer goed eten in de kampeerboerderij. En deze avond een traktatie omdat het de geboortedag was van Michel Kleij!

Maandag waren we volgens planning om 09:00 uur klaar met opruimen en schoonmaken - ruim de tijd dus nog, voor wie dat wilde, om de theetuin in de Millingerwaard te bezoeken alvorens huiswaarts te gaan. De theetuin bood sfeervolle muziek bij een kopje thee in een mooie, bezienwaardige tuin. Een goede afsluiting van dit weer prima georganiseerde pinksterweekend. Dank aan de algeheel organisator, de excursieleiding én de foerageergroep!

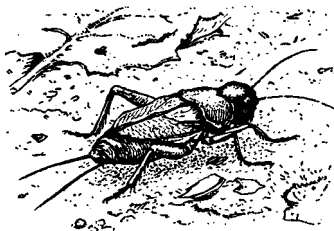

Paula Timmerman

Zomerkamp 11 t/m 14 augustus

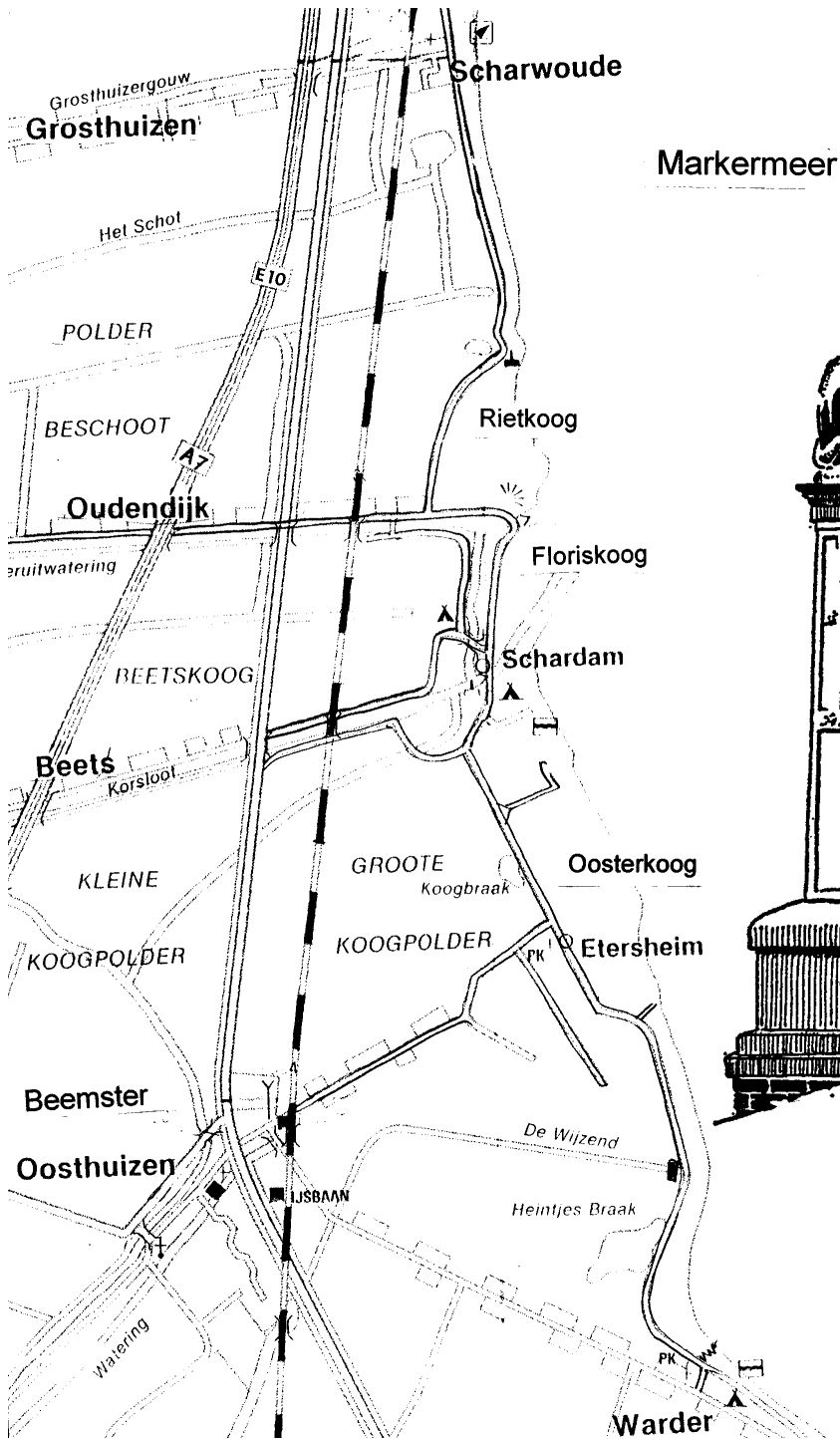
Nog even ter herinnering.. Dit jaar wordt het zomerkamp gehouden in het Lauwersmeergebied op kampeerterein De Pomp van Staatsbosbeheer. Dit terrein bevindt zich aan de zuidkant van het Lauwersmeer in Kollumeroord.

Waar bij het Pinksterkamp in een luxe omgeving wordt gebivakkeerd zal er tijdens het Zomerkamp onder primitievere omstandigheden worden overnacht. De Pomp is een camping met minimale voorzieningen en biedt plaats aan maximaal 60 tenten of caravans. Het kamp is geheel op basis van zelfverzorging. Iedereen zorgt zelf voor eten en drinken, kookgerei en serviesgoed. Het kamp begint op **vrijdag 11 augustus** 's avonds en duurt tot en met **maandag 14 augustus**.

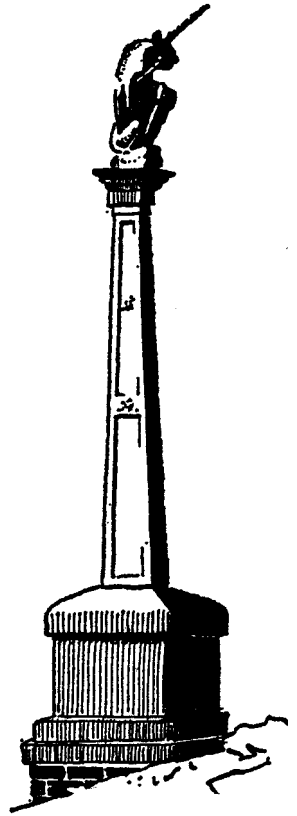

Aanmelden voor dit kamp is niet perse noodzakelijk (er hoeft en kan niet gereserveerd te worden voor de camping), maar voor de organisatoren is het wel wenselijk te weten hoeveel mensen er komen. Dus degenen die van plan zijn mee te doen kunnen zich melden bij Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078. Hier kan tevens informatie worden ingewonnen over het kamp en een routebeschrijving worden opgevraagd.

De overnachtingkosten zijn op dit moment nog niet bekend, maar zullen niet hoog zijn. Aangezien het een natuurkampeerterein is dient men wel in het bezit te zijn van een natuurkampeerkaart (te koop voor f17,50 bij ANWB-kantoren). Ook deze editie van het zomerkamp heeft de potentie om een doorslaand succes te worden, dus wil ik iedereen oproepen om mee te doen.

Markermeer

Zeegat-wandeling

Groene maand activiteit: 24 september

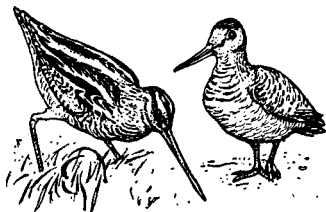

De maand september 2000 is de eerste keer dat allerlei landelijke verenigingen gezamenlijk naar buiten treden met buitenactiviteiten. Onze KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland biedt hierbij de primeur van de Zeegatwandeling. Tussen West-Friesland en Waterland lag vroeger een zeearm. Tot in de Middeleeuwen kon je per schip van de zuiderzee naar de Beemster varen. De dijk die deze doorgang (dat zee-gat) sinds 1315 afsloot is de **Schardam**.

De hoofdgeul, waterverbinding met de Beemsterringvaart, bleef bestaan in de **Korsloot**. Die geul vormde ook de scheidingslijn tussen de invloedssfeer van West-Friesland en Waterland. Vandaar de bannepaal op de sluis!

De Noordersluis in Lutje Schardam, ook wel Hornsluis genoemd, vormt de opening van de **Beemsteruitwatering**. Die loopt langs Oudendijk net voor de Westfriese Omringdijk langs. Vooral in de zomer is dit een belangrijk waterinlaatpunt voor heel Noord-Hollands Noorderkwartier.

"Koog" staat voor **buitendijks land**. Rondom liggen de Rietkoog, Floriskoog, Oosterkoog, Westerkoog, Schardammerkoog en de Koogpolder. Behalve een boeiende geschiedenis van de strijd tegen het water is dit gebied de moeite waard om zijn flora en fauna. Orchideeënrijk rietland, bontgekleurde veenweiden, ecologische oevers- het is hier allemaal aanwezig op korte afstand van elkaar.

Bovendien zijn er rijke gedeelten met weidevogels en broeden er Bruine kiekendief, Roerdomp en veel Grauwe ganzen. Behalve een rijk verleden heeft dit gebied ook een omstreden toekomst: gaat het deel uitmaken van de "**Levende Berging**"?

Jan Marbus

Werkdagen "Landje van Naber"

Al een flink aantal jaren (vanaf 1993) worden in de zomermaanden op het Landje van Naber werkavonden en dagen georganiseerd. Ook dit jaar gaan we aan het werk op dit bij veel mensen bekende stukje natuur langs de Westerdijk bij de Hoornse woonwijk de Grote Waal. We gaan op

- woensdagavond 12 juli
- donderdagavond 13 juli
- vrijdagavond 14 juli en
- zaterdagochtend 15 juli

de werkzaamheden uitvoeren. Hierbij nodigen wij iedereen uit om op een of alle dagen langs te komen en mee te werken aan een mooi stukje landschap.

Woensdag, donderdag en vrijdagavond wordt er gewerkt van **19:00 tot 21:00 uur**. Zaterdagochtend van **9:30 tot 13:00 uur**. Laarzen meenemen, voor de koffie wordt gezorgd.

Inrichtingsplan "Landje van Naber"

Om het Landje van Naber aantrekkelijk te houden voor vogels en andere dier- of plantensoorten, is een aantal KNNV-ers die nauw bij het landje betrokken zijn, al een tijdje aan het puzzelen wat hiervoor van belang is. Als uitgangspunt is genomen het huidige landschappelijke open karakter van het landje. Samenwerking met de gemeente Hoorn die eigenaar is van het landje vinden wij ook zinvol.

Hiervoor is o.a. contact gezocht met de gemeente Hoorn. Dit heeft geleid tot een vergadering met wethouder van Es in november 1999 en een vervolg vergadering op 20 januari 2000 met ambtenaren van de gemeente Hoorn.

Uit deze vergadering kwam naar voren dat de gemeente Hoorn zich niet kundig genoeg acht om een stukje natuur te beheren. De gemeenteraad heeft gekozen om als eerste keus het Landje van Naber onder te brengen bij een natuurterreinbeherende instantie als b.v. Staatsbosbeheer. Momenteel is hier overleg over gaande.

Het KNNV-bestuur heeft bij de gemeente Hoorn aangegeven dat wij graag het beheer van het Landje van Naber willen coördineren.

POSTCODELOTERIJ

Om een inrichtingsplan op te zetten en uit te voeren is meer nodig dan hoivorken en een zeis. Landschapsbeheer Noord-Holland is al vanaf het begin dat wij bezig zijn op het Landje van Naber onze leverancier van gereedschap. Deze organisatie steunt ons echter ook in advies en begeleiding bij terreinbeherende zaken. Reindert Leguijt, regio-coördinator bij landschapsbeheer N-H, is hiervoor bij een vergadering over het Landje van Naber aanwezig geweest. Uit deze contacten is een aanvraag om subsidie voortgekomen bij de postcodeloterijshow, voor het bekostigen van een inrichtingsplan. Inmiddels heeft Landschapsbeheer Noord-Holland ons aangegeven dat de subsidie hiervoor is toegezegd. Peggy - Ann de Ridder gaat ons als coördinator vrijwilligersgroepen hierbij verder begeleiden.

Cursussen Landschapsbeheer

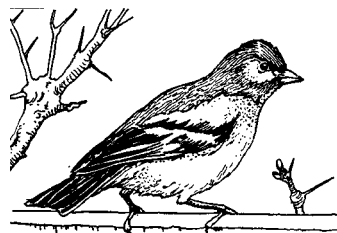
Noord-Holland

Als KNNV zijn wij als vrijwilligersgroep aan gesloten bij Landschapsbeheer Noord-Holland. Alle leden van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland kunnen hierdoor gratis meedoen aan de cursussen die zij organiseren.

De cursussen van Landschapsbeheer Noord-Holland kenmerken zich door een praktische benadering waarin theorie en praktijk soepel in elkaar overlopen en elkaar ondersteunen. Het theoretische gedeelte wordt verlevendigd door het gebruik van (audio)visuele media, tastbare materialen en voorbeelden uit de praktijk.

Landschapsbeheer Noord-Holland organiseert in 2000 ruim 30 cursussen rond de thema's:

- beheer van terreinen en elementen
- algemene ecologie
- omgaan met gereedschap
- monitoring
- aanleg van specifieke elementen

voor informatie:

landschapsbeheer Noord-Holland

Zijlweg 245, Haarlem

Postbus 205, 2050 AE Overveen

Tel. (023) 5143080

e-mail: noordholland@landschapsbeheer.com

internet: <http://www.landschapsbeheer.com/noordholland>

Excursie waterleidingduinen

27 mei 2000

Een stevige regenbui bij het binnenrijden van de Oase, stormachtige wind met indrukwekkend blad- en boomeruis, maar ook felle zon, blauwe luchten en hel-witte wolkenpartijen: het decor voor deze duinendag.

Kees Langeveld, gastheer vanuit de Haarlemse KNNV, voert ons mee en laat ons strandwallen zien, hoort en ziet met ons in de bomen en in de lucht en "duikt" met ons onder het wateroppervlak van de pas enkele jaren weer opnieuw stromende ooster duinrel. En intussen horen we veel van de geschiedenis van dit stuk duin, waarvan de Gemeentewaterleiding het aanzien aanmerkelijk heeft bepaald, de laatste decennia gelukkig ten goede van de natuur.

We zijn met zijn tienden. Zelf vind ik het steeds opnieuw een verheugende ervaring om zelf te ontdekken hoeveel kennis en enthousiasme er in zo'n groep is en hoeveel bereidheid om daarvan mee te delen.

Een kleine greep uit wat we hoorden en zagen:

Zeepkruid, Gekroesd fonteinkruid, Haakmos, de prachtige roodzwarte Sintjacobsvlinder met eitjes op het nog jonge blad van het Jacobskruiskruid, 3 Nachtegalen tegelijk- we waren niet voor niets in Vogelenzang!- Waterranonkel, Kleine parelmoervlinder, Boompieper, Duinroos, Waterscorpioen, Kromhals, Groenling, Zandloopkever... alles door elkaar, en zó kwamen we het ook tegen. En het verhaal van de zonneshoed: een korstmoss met zijn algen- en schimmelkant, waarvan de witte schimmelkant de al te felle zonnewarmte afschermt voor de algenkant. Verwondering wekkend!

Tegen 2 uur sloten we deze wandeling af met een rondgang door bezoekerscentrum De Oranjekom, waar vooral de expositie van veel uit de duinen afkomstige vogels de moeite waard was.

Degenen die op deze 27e mei wegens de twijfelachtige weersverwachting besloten thuis te blijven - ik was er zelf ook bijna bij geweest - hebben wel wat gemist. Anderzijds wint zo'n kleine groep aan intensiteit en is er meer gelegenheid naar elkaar te luisteren en elkaar iets te vertellen.

Wat mij betreft: een excursie met een gouden randje. Met dank aan allen die daaraan meewerkten.

Jos van Haaster

Plantenwerkgroep

In de afgelopen maanden heeft de plantenwerkgroep zich bezig gehouden met het ecolint in Enkhuizen en de flora van Het Landje van Naber. Slechte weersomstandigheden maakten andere excursieafspraken onmogelijk. Daardoor bleef een nieuwe ronde langs de Hoornse muurbegroeiing nog liggen. **Wie neemt dit in de komende maanden op zich?**

Ook de klus in Enkhuizen is nog niet geklaard. Op de eerste ronde heeft projectleider Peter van der Linden van bureau Els en Linde (voorm. Dad) uitgelegd wat de bedoeling is en welke methodiek bruikbare gegevens oplevert. De route is in km-hokken opgedeeld. Ook op 20 juni hebben we 2km-hokken geïnventariseerd. De eerste indruk is dat de oeverbegroeiing niet gevarieerd is en waterplanten vrijwel ontbreken. Maar misschien zijn er nog rijkere gedeelten op de route.

Behalve deze projecten blijven waarnemingen van leuke soorten uit ons werkgebied welkom. In het bijzonder horen we graag over het voorkomen van orchideeën. Langzaam maar ze zijn soms zomaar verdwenen. Door mensenwerk blijven groeiplaatsen kwetsbaar. Vorige week is ontdekt dat in het hooistukje op het Landje van Naber momenteel een forse **Rietorchis** staat te bloeien!!!

In de vakanties zijn geen nieuwe datum geprikt maar door onderling afspreken kart verder gewerkt worden aan inventarisaties. Een berichtje aan de coördinator **Willy Mantel**, telefoon: (0229) 230591 maakt dat we overzicht houden op de vorderingen. De eerstvolgende afspraak is op donderdag **7 september om 19:00 uur** op de Rode Steen in Hoorn om de muurbegroeiing langs te lopen.

Jan Marbus

Laatste zaad = kostbaar zaad

Zoals bekend staat in de moderne akkerbouw alles in dienst van het rendement: kunstmest, bestrijdingsmiddelen, genetische manipulatie, etc. Doordat boeren, mede door overheidswege, min of meer gedwongen werden tot deze vorm van landbouw, hebben we de kennis en genetische erfenis van onze voorouders als een kind met het badwater weggegooid. Wat overblijft (in minder dan 100 jaar) is een schrale 25 procent van wat ooit een schatkamer was aan genetische diversiteit ofwel BIODIVERSITEIT.

Met de opkomst van de Biologische Dynamische (BD-) landbouw en andere hiervan afgeleide vormen van natuurlijke landbouw wordt aangetoond hoe het **duurzaam anders** kan.

Helaas raken we ook in de Biologisch Dynamische en biologische sector langzaam maar zeker in de greep van het wereldwijde marktmechanisme, waardoor hier steeds minder gekeken kan worden naar kwaliteit en duurzaamheid.

Ook in de BD-landbouw worden rassen gebruikt die een op gangbare landbouw georiënteerde **veredeling** hebben ondergaan, waardoor produktiviteit en dus uniformiteit steeds meer de boventoon lijken te gaan voeren. Dit gaat ten koste van de natuurlijke eigenschappen en natuurlijke resistentie van het ras.

Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van uniforme **hybride** rassen. Deze rassen zijn niet meer in staat zichzelf op een natuurlijke manier voort te planten en zich aldus aan te passen aan de streek en het klimaat waar het ras geteeld wordt. En zo koopt de boer ieder jaar opnieuw "biologisch" zaaigoed.

Hoe het ook anders kan zagen we bij onze voorouders en thans nog bij de boeren in zgn. ontwikkelingslanden (vaak schatkamers van sterke landbouwgewassen met een grote genetische variatie en natuurlijke resistentie).

Deze boeren bewaren het beste zaad van hun oogst, verzameld op verschillende plekken uit het veld, om opnieuw een diversiteit binnen het ras te houden, die een natuurlijke aanpassing (resistentie) in optima forma vertegenwoordigt. Daarmee komen we direct bij nog een enorme uitdaging en kans voor een duur-

zame ontwikkeling binnen de BD- en biologische landbouw. Nederland herbergt van oudsher een diversiteit aan grondsoorten: zand, leem, klei en vele tussenvormen. Dit bepaalde vroeger al welke producten waar van nature thuishoorden op die bepaalde grondsoort, in samenhang met het klimaat in die regio. Dat resulteerde dan ook in een schatkamer van streekcrassen van appels, peren, tarwe, spelt, haver, gerst, boekweit, bonen etc.

Denk in onze streek maar aan Wieringer Witte (erwt), Enkhuizertje (stokboon), Blokkerderboon, Citroenboon of ons vroeger belangrijkste exportgewas Noordhollandse Bruine. Maar ook honderden soorten sla, prei, bloemkool, wortelen, uien etc.

Even aangenomen dat we nog alle tijd hebben, de vraag blijft dan: hoe komen we aan het zaad van deze gewassen die langzaam maar zeker in de vergetelheid zijn geraakt (en die helaas ook nog steeds niet op de schappen van de natuurvoedingswinkels te vinden zijn).

Het zijn vaak partikuliere initiatieven, die decennia lang het hoofd boven water hebben weten te houden, zoals o.a. "De Oerakker" in Bakkeveen: een bron van 550 Nederlandse landbouwgewassen die in zowel de gangbare als de biologische landbouw zijn uitgerangeerd!

Hier staan ze echter nog, op nog geen 3 ha, ieder jaar weer onder alle klimatologische omstandigheden welig te tieren. Ze worden onderhouden door 2 mensen, aangevuld met af en toe een vrijwilliger. Een wonderbaarlijke klus van inmiddels al 30 jaar!

Nu zelfs de landbouwuniversiteit in Wageningen de noodklok heeft geluid in verband met de hierboven beschreven ontwikkelingen, begint er langzaam maar zeker iets te veranderen. Maar geloof het of niet: veel tijd hebben we niet meer om deze laatste oude landbouwgewassen te behoeden voor uitsterven. Zo verdwijnen op De Oerakker ieder jaar tussen 5 en 10 soorten oude landbouwgewassen....

Kostbaar zaad dus, en... op = op!

Wat kunt u doen?

Voor het verkrijgen van informatie over biodiversiteit en het herintergreren van oude gewassen kunt u bij de volgende instanties terecht:

1. Het Louis Bolk Instituut en stichting Zaadgoed Driebergen, tel. (0343) 517814 (mooie folder);
2. Alternatieve konsumentenbond, Amsterdam, tel. (020) 6863338 (boek "De wortels van ons bestaan");
3. Stichting De Oerakker, Bakkeveen, over informatie en donateurschap kunt u bellen met de auteur van dit stukje.

Marc Bosch, tel. (0229) 218659

Excursie vogels kijken

Op de fiets naar De Nek te Schellinkhout. Het weer was koud, 9° C, bewolkt en er was weinig wind. Om 9:00 uur verzamelden we ons voor de Oosterpoort. We hebben 20 minuten gekeken naar de daar voorkomende vogels: Houtduif, Ekster, Blauwe reiger, Fuut, Merel, Turkse tortel, Kokmeeuw, Huismus. Een Grote bonte specht en een Gaai vlogen snel over. In een boom een Heggemus en Pimpelmees. Een goede start!

Eerste stopplaats was bij de uitstroom van de Oosterpolder (bij Jeugdherberg). We zagen: broedende Fuut, Kuifeenden, Meerkoeten, Waterhoentjes en Kokmeeuwen.

Tweede stopplaats bij Hoorn'80 (de Schelphoek). Jan hoorde een Zwarte Roodstaart, die op een

BS GSM-mast bleek te zitten.

Onderweg naar de derde stopplaats zagen we een paartje Futen met bruinrode kopkraag naar elkaar toezwemmen.

Het buitendijks land was het mooiste punt met veel Kieviten,

Tureluurs, Grutto's, Canadese en Brandganzen, Kuif-, Tafel- en Wilde eenden, Kok- en Zilvermeeuwen. Jan-Pieter had hier zijn telescoop neergezet zodat we konden genieten van sterk vergrote Nijlganzen, Smienten, Tureluurs en Krakeenden.

Op weg naar de meeuwenkolonie reden we een paartje Bergeenden voorbij. In het riet van De Nek: Rietgorzen, links twee parende Kokmeeuwen. Naast een ontelbare hoeveelheid Kokmeeuwen die veel lawaai maakten waren er Knobbelzwanen en Scholeksters. Door de telescoop zagen we een Grauwe Gans en een Wintertaling. Omdat het begon te regenen kregen we flink last van de kou. Om 11:00 uur braken we de excursie af. Het was een leerzame ochtend.

Ans Henneman

Afsluiting cursus vogels kijken

Verzamelen op 15 april op de Westerdijk om 9:00 uur. Het regende zachtjes, dus regenkleding aan en geen grote opkomst. Een Kauw probeerde een tak van een boom te trekken voor zijn nest. Bij de Galgenbocht waren aan de horizon Aalscholvers te zien en een opvliegend Visdiefje.

Meer vooraan 2 Futen, 4 Kuifeenden en een Toppervrouwkje.

Vlakbij het "Landje van Naber" hoorden we de roep van de Kluten. Vier zaten er op het schelpenstrandje. Eentje had er burenruzie met een Meerkoet, op het naastgelegen eilandje was een Meerkoetennest. De Meerkoet liet zich niet weggagen en pikte terug.

Een Tureluurvrouwkje was zich aan het vol eten voor haar eieren en 3 mannetjes hadden fikse ruzie. Ook 2 Kieviten vlogen elkaar in de veren. Er nestelde een zwaan, een andere zwaan scheerde over land en water. Ben had zijn telescoop opgesteld en dan lijken Kluten nog mooier!

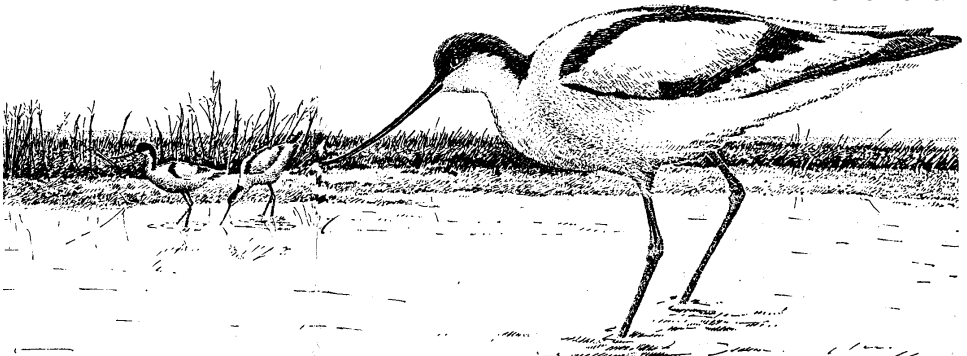
Toen naar het buitendijks land er tegenover. Ook hier zaten Kluten. Verder veel Canadese (Cacklingganzen) en Brandganzen, en een witte gans.

Door de telescoop konden we een Nijlganzenpaar met jongen en een Kleine Plevier bewonderen. Er broedden Kieviten en er vlogen Visdiefjes over, net terug van de winter-trek.

Daarna richting De Hulk. Ben was trots op de Grauwe Ganzen die daar voorkomen omdat er zo aan natuurbeheer wordt gedaan. We luisterden naar de Tjiftjaf. En ook naar de Fitis die in majeur begint en in mineur eindigt.

In het Dwaalpark van de Grote Waal hoorden we het Roodborstje en het Winterkoninkje zingen. Een ander groepje lukte het nog zangvogels te zien. Door de aanhoudende regen waren we flink nat en koud geworden. Onderweg zag Ben het Groot hoefblad in bloei staan en Jan ontdekte het Bosanemoontje dat in het oosten van het land thuis-hoort. Kletsnat maar voldaan gingen we om 11:00 uur naar huis met de hoop op een vervolgcursus in de herfst.

Ans Henneman

Vogelwerkgroep

De tijd van de voorjaarstrek en broedvogelinventarisaties is min of meer achter de rug. Het laatste onderzoeksjaar voor de broedvogelatlas is bijna afgesloten. Het is gelukt om alle atlasblokken in ons werkgebied te onderzoeken waardoor een compleet beeld is verkregen van de aanwezige broedvogels. Dit jaar zijn de blokken 14.56/14.57 en 14.58 onderzocht. De resultaten zijn nog niet bekend maar krentjes zijn de **Velduil** en **Kerkuil** (14.56). Overigens valt deze Kerkuil net buiten ons werkgebied (zie ook hiernaast).

Broedvogelonderzoek in het buitendijkse rietveld van de Oosterkoog leverde tot onze verrassing wederom o.a.

Porseleinhoen (2-3), **Blauwborst**, **Waterral** en een **Roerdomp** op.

- De buitenexcursie van de vogelwerkgroep ging op 25 mei naar de Suyderbraak. Duidelijk zichtbaar waren de eerste effecten van dit mooie voorbeeld van natuur(her)ontwikkeling. De **Tafeleend** lijkt zich hier nog meer thuis te voelen als voorheen maar ook **Wintertaling** en **Bergeend** werd gezien. Weidevogels met pullen voelen zich hier ook prima thuis. Op de nu nog kale oevers werd een **Kluut** en een Oeverloper waargenomen. In de komende jaren is het leuk om de natuurontwikkeling van dit gebied nauwgezet te volgen.
- De integrale **Huiszwaluwtelling** gaat zijn 7e jaar in. Wie mee wil tellen of informatie wil kan met *Egbert Baars* contact opnemen. Telefoon: (0229) 249546.
- Met het voorbije voorjaar zit er alweer een heleboel werk op. Met name de weidevogelbescherming is een arbeidsintensieve klus. *Peter de Lange* en *Ben Pronk* zijn beschermers van het eerste uur en ook dit jaar hebben ze weer veel percelen afgewerkt.
- De **Stenuilinventarisatie** in de Drieban is ook afgerond o.l.v. *Kees Schoon*.
- Ook afgerond is de **Voorjaarstrek telling** van *Freek Musman* bij het monument ten zuiden van Scharwoude.
- In april/mei waren ook de laatste **Ganzen/Zwanentellingen** in Zeevang en Drieban waar *Dik Jong*, *Jan en Ina Marbus* en *Cor v.d. Velden* mee bezig waren.

En dan hebben we nog niet alles genoemd, zoals de inventarisaties op SBB-terrein door *Siem Koops* en *Cees Schaper*. Graag houden we elkaar op de hoogte van het vogelleven en bevindingen in het veld. De vogelalarmlijn is er om elkaar te attenderen op bijzondere soorten die in ons gebied bij uitzondering waar te nemen zijn.

Eerstvolgende v.w.g. bijeenkomst **12 september**, van 20:00 - 22:00 uur in "De Hoornbloem" te Zwaag (Dorpsstraat 10A).

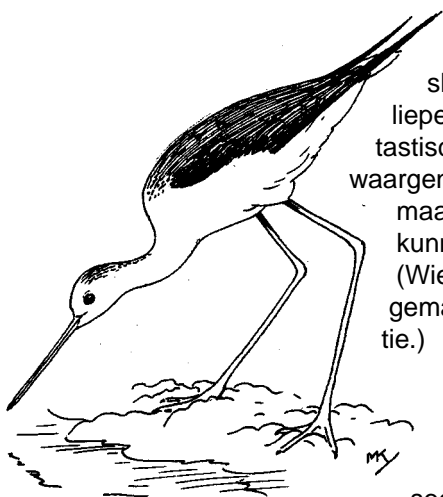

Ko van Gent/Jan Marbus

Vermeldenswaard.....

Eéns in de zoveel jaar gebeurt het...

Het is een tref...

Stelklut

Op zaterdag 13 mei zaten er **5 Stelkluten** in De Nek bij Schellinkhout. Omdat ze op het slikkige stuk in de hoek onder aan de dijk liepen waren ze - met dat prachtige weer - fantastisch goed te bekijken. Zelfs copulatie is waargenomen. Helaas zaten ze er slechts 1 dag, maar veel gealarmeerde vogelaars hebben ervan kunnen genieten.

(Wie heeft er trouwens een mooie foto of dia van gemaakt? Graag contact opnemen met de redactie.)

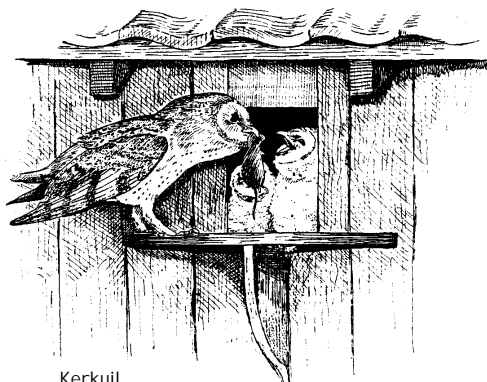
Zo'n bijzonderheid kan ook een broedgeval betreffen. Vooral bijzondere of kwetsbare soorten mogen niet verstoord worden. De

afgelopen jaren kregen we in ons waarnemingsgebied te maken met broedende **Buidelmees, Lepelaars, Blauwborst, Bonte Vliegenvanger, Porseleinhoen, Buizerd, Havik, Wielewaal.**

En daar hoefde niemand moeite voor te doen.

Maar er zijn soorten....

Gierzwaluwen laten zich maar niet verleiden om die speciale dakpannen te benutten. **Kerkuilen** lijken geen interesse te hebben in die tientallen nestkasten die er voor hen geplaatst zijn.... Tot nu na zoveel jaren: eindelijk is er een broedgeval van de kerkuil in West-Friesland! Dat is een mooi succesje voor *Rein Docter* en de anderen die zich daar voor ingespannen hebben.

Kerkuil

Jan Marbus

NME in West-Friesland

Zodra de statuten bij de notaris gepasseerd zijn is het een feit: ook in West-Friesland is een **Stichting Steunpunt Natuur en Milieu Educatie**. Dat houdt in dat er een zeskoppig bestuur gevormd is met steun vanuit het consulentenschap in Castricum en de provinciale Milieufederatie in Zaandam.

In de komende maanden gaat dit bestuur zoeken naar een werkplek en financiële steun. Daarna hoopt het een coördinator te benoemen. Deze zal contacten leggen en onderhouden tussen alle organisaties, instellingen en bedrijven die hoe dan ook actief zijn op het gebied van natuur en milieu.

Inmiddels vordert de realisatie van het Milieu Activiteiten Centrum en Kinderboerderij Blokweer. Er is een coördinator benoemd: Enit Scholtens. Binnenkort start de bouw van het bijzonder vorm gegeven/half ingegraven onderkomen.

Jan Marbus

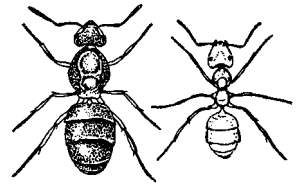
KNNV-cursussen

Dit jaar heeft onze KNNV-afdeling er al 2 cursussen op zitten, nl. over vogels en insecten. Het grote animo van deelnemers en belangstellenden werkte heel inspirerend op de docenten. Ook de nieuwe accommodatie: het wijkcentrum in Risdam Hoorn, bevat goed en biedt uitstekende service en faciliteiten.

Mede op verzoek van cursisten bekijken we de mogelijkheden voor een vervolg vogelcursus in het komend najaar. Het is trouwens voor het bestuur goed om te weten voor welk soort cursussen belangstelling bestaat. Laat dat gerust eens weten!

Zie ook de aankondiging van het gewest op 14 oktober. Aan een cursus over het landschap wordt gewerkt.

Jan Marbus

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

Hoewel in de zomermaanden de werkgroepen allemaal buitenactiviteiten hebben, is het in De Hoornbloem niet stil. Commissievergaderingen gaan nog wel door en ook het bestuur van het steunpunt NME West-Friesland maakt gebruik van de accommodatie.

Er is medewerking verleend aan het uitbrengen van Aanspoelsel nummer 6. Dit is het mededelingenblad van het KNNV-gewest Noord-West. Met name het conceptplan voor de **POFF** verdient daarin de aandacht. De KNNV is ook betrokken bij de organisatie van de 2e Noordhollandse Natuurdag in februari 2001.

De jubileumviering van 100 jaar KNNV op lokaal, gewestelijk en landelijk niveau is ook iets dat in toenemende mate aandacht vraagt. Het kan een unieke aanleiding zijn om natuurliefhebbers op weg te helpen en kennis te laten maken met de KNNV als vereniging voor veldbiologie. De **Zeegatwandeling** is daar ook een voorbeeld van.

Daarnaast gaat het reguliere werk gewoon door. Terwijl sommige planten net bloemknoppen maken, zijn bij andere soorten de zaden al rijp.

Wie helpt ons aan **Pinksterbloemzaad**? Ook graag **Kleine kaardebol**,

- Scharlei,
- Monnikskap,
- Juffertje in het groen,
- Goudsbloem,
- Lepelblad,
- Rapunzel of andere leuke soorten.

Ondertussen zijn via De Hoornbloem nog steeds allerlei (KNNV-)uitgaven verkrijgbaar zonder verzendkosten- ook die van Vogelbescherming, maar let wel: niet alles is in voorraad! Zelfs voor verrekijkers (-of alleen maar advies) kunt u bij De Hoornbloem terecht.

Voor bezoek is een belletje vooraf wel nuttig, want er is niet altijd iemand thuis- parkeren aan de weg s.v.p.!

Jan Marbus

Waarnemingen

Dit voorjaar werden de volgende meldingen opgetekend:

Op 11 en 19 april werd een **Engelse Gele Kwikstaart** rond Wijdenes gemeld. Freek Musman zag een **Grauwe Kiekendief** langs het Monument vliegen op 19 april. Dezelfde dag werd een baltsend paar **Haviken** boven Scharwoude opgemerkt. Ondanks diepgaand speurwerk werden de Haviken in deze omgeving niet meer opgemerkt. Op 20 april werden mogelijk 3 **Grote Lijsters** gezien in de iepen rond het "Landje van Naber". Op 20 en 23 april werd een **Gekraagde Roodstaart** in resp. de Grote Waal en het Dwaalpark nabij Scharwoude gezien. Op 29 april een zingende **Nachtegaal** rond het industrieterrein Hoorn'80. Op 21 april een mannetje **Krooneend** in het Krabbersgat nabij Enkhuizen. Op 27 april de jaarlijkse **Purperreiger** langs het Monument. Boven Risdam vloog op 16 april een **Zwarte Wouw**. Op 26 april vlogen soortgenoten langs het Monument en over de Weelen. Huub Reeze meldde twee pleisterende **Beflijsters** rond Wognum. Op 13 april een **Ooievaar** vliegend over de Zeevang. Op 9 juni cirkelden er maar liefst 3 Vadertjes Langbeen laag boven de huizen van Zwaag. Op 9 mei werd een **Wielewaal** gehoord in het Risdammerhout. Freek wist een nieuwe soort te ontdekken bij de Nek; een **Peruaanse Stekelstaarteend!**

Meekrapvlinder

Vermeldenswaard zijn op vlindergebied de **Meekrapvlinder** op 18 juni in Zwaag. Tijdens het Pinksterkamp in de Millingerwaard een **Oranje Luzernevlinder** en in het midden des lands werd een **Koninginnepage** gezien. Warme zuidelijke luchtstromen zorgen voor leuke soorten!

Erik zag begin juni een **Oeverlibel** in zijn tuin en op het dak van zijn stulpje in Berkhout ontdekte Ko een kolonie vleermuizen.

Tot zover een greep uit ons rijke waarnemingenarchief.

Zoals bekend houd ik mij aanbevolen voor nieuwe of aanvullende gegevens!

*Ko van Gent
Waarnemingensecretaris
(0229) 245885*

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

**DOE DAN MEE MET DE KNNV!
DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.**

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad *Natura* (6x per jaar)
- kampen en reizen
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)
- publikaties voor ledenprijs

Het landelijk bureau is gevestigd in Utrecht.
Daar is ook de KNNV- veldwinkel,

Oudegracht 237,
3511 NK Utrecht,
♦ 030-2314797

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan onderstaande bon en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts f 37,50 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

AANMELDINGSFORMULIER – S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon f 37,50 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres f 47,50 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteiten of interesse:

**Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging**

Voorzitter : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn, ☎ (0229) 23 05 24
Secretaris : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker, ☎ (0229) 24 95 46
Nat. hist. secr.: K. van Gent, Berkenweide 13, 1647 BG Berkhout, ☎ (0229) 24 58 85
Penningm. &
Ledenadm. : E. de Vroome, Veenrug 37, 1687 WN Wognum, ☎ (0229) 57 10 78
Postgiro: 3553986
Leden : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn, ☎ (0229) 23 97 24
D. Jong, Plantage 8, 1695 BC Blokker, ☎ (0229) 24 55 43
C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn, ☎ (0229) 23 19 10
Erevoorzitter : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag, ☎ (0229) 23 04 19

het veld in met de KNNV!

**vereniging voor natuurbehoud...
natuurbeleving...
veldbiologie...**

DUKWERK

PORT BETAALD
HOORN

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
E. de Vroome
Veenrug 37
1687 WN Wognum
☎ (0229) 57 10 78